

BOTANISKA NOTISER

UTGIFNE AF

AL. ED. LINDBLOM.

N:o 7.

Juli

1846.

I. Original-Afhandling.

Några ord om form-begreppet hos Pilslägtet, särdeles dess lappska arter; af N. J. Anderson.

Vissertligen äger den skandinaviska Floran en mängd släkten så rika på arter och former, att dessas rätta urskiljande och framställning alltid skall utgöra för botanisten en nästan öfvervinnerlig svårighet — vi behöfva blott nämna i främsta rummet sl. *Hieracium* och dernäst *Rosa*, *Rubus*, *Carex*, *Rumex*, *Orchis*, *Polygonum* m. fl. —; men framför alla i detta hänseende utmärkt är utan tvifvel Pilslägtet. Det utgör neml. bredvid Starrslägtet det mest egendomliga i vår Flora, det äger i vårt fäderneslands nordligaste trakter sitt egentliga hem, och framstår der i en rikedom snart sagdt lika stor på former, som på individer. För hvar och en derföre, som vill inse hvad inflytande local, temperatur och climateriska förhållanden äga på ett släctes olika arter; som vill af sjelfva naturen lära betydelsen af begreppen: art, varietet, form o. s. v.; som vill erfara hurvida denna naturs oändligt vexlande former låta inpassa sig i våra, ofta nog subjectiva, bestämningar, och derigenom lära sig hurdana våra framställningar böra vara, för honom kan knappast något annat af våra inhemska vextsläkten lemna rikare anledningar till flitigt studium och sanna reflexioner. — Dels för att således ytterligare vända uppmärksamheten på detta intressanta släcte, och dels för att framställa några skäl till försvar för det sätt, hvarpå jag i mina anteckningar om Lapplands pilarter (*Salices Lapponiæ*. Ups. 1845) urskiljt arterna och framför allt dessas former, har jag trott, att några få

(Bot. Not. 1846 N:r 7.)

ord angående detta ämne skulle kunna föranleda en nyttig discussion af frågan.

Få släkten lemna ett vidsträcktare fält för dessa öfnin-
gar att splittra och öka växtarterna, som hos mången för-
fattare gått till en beklagansvärd öfverdrift; ty då om pilar-
ne gäller i vidsträcktare mening detta *„nullum signum ubi-
que constans“*, så kunna de, hvilka begränsa arterna efter
blott karakterer, här lätteligen få snart sagdt lika många
arter, som det gifves individer; och litteraturen uppvisar fle-
re, som, genom att lägga sådan vikt på karaktererne, kom-
mit hardt derhän. Så har Schleicher, följande bladfor-
mens mångfaldiga nuanceringar, delat f. x. *Salix nigricans*
i omkring 50 arter, och de öfrige i proportion; något ditåt
äfven Smith och Hooker. Wahlenberg, hvilken vi
annars med tacksamhet erkänna såsom grundläggaren af en
noggrannare kunskap om detta och mångt annat slägte,
litade alltför mycket och uteslutande på kapselns beklädnad
och längden af dess skaft; deraf blefvo *S. nigricans*, *phyllo-
cafolia* och *arbuscula* ej klart skiljda; deraf uppkom en ar-
tificial, mot naturen i flera fall stridande, anordning af ar-
terna. — Men å andra sidan lemna detta slägte ett lika
stort utrymme för en oriktigt så kallad idéel uppfattning af
formerna, en sådan, som, bortseende från karakterer, mera
rådfrågar egen känsla, tycke och på sin höjd växtens
habitus. Om oriktigheten af det förra äro väl de allrafleste
öfvertygade, och om oriktigheten af det sednare lemna f. x.
Sal. glauca ett slående bevis. Denna får neml. nere i sko-
garne och vid fjellens rötter en faunshög växt, stora, breda,
tjocka och silfverhåriga blad, men uppe på högfjellen blir
den oftast blott några tum hög, har tunna, jemnbreda, spet-
siga och nästan glatta blad. Här blefve efter habitus san-
nerligen mera än 1 art.

Derför får man icke urskilja arten hvarken efter blotta
karakterer eller blotta habitus; båda methoderna äro ensi-
diga, onaturliga och leda till osanna framställningar; men
bådadera i så mycket som möjligt innerlig förening angifva

den enda rätta. Och lämpadt på det ifrågavarande ämnet, är den regel, som vi anse bör följas vid bestämmandet af de särskiljda arterna, denna: när de väsendtligare karakterne (capselns form och vidfästning, stiftets proportion till capselskaft och nectarium, = det fructificativa i allmänhet) öfverensstämma med det egendomliga i habitus (som visar sig i stam- och grenbyggnad samt i bladconsistens = det vegetativa i allmänhet), då först kan arten såsom egen framställas. Ett exempel må upplysa detta. *Sal. nigricans* Sm. hör till de mest varierande arterna; dess väsendtliga karakterer äro: *pedicelli capsularum nec taria ter quaterve superantes, styli longissimi*. Om vi nu följa dessa genom alla de otaliga formerna, finna vi visserligen att hänget kan blifva än flera tum långt (såsom hos **borealis*), än knappast en tum långt och mycket gracilt (såsom hos **campestris*), kapslerna än ulliga och tjocka, än glatta och tunna &c., och det fructificativa sålunda af helt olika utseende, fastän de uppgifne karaktererne af kapselskaft och stift proportionsvis de samma. Men stodo dessa karakterer enstaka, huru då skilja *S. nigricans* från *S. punctata*, ja stundom från *S. phyllicæfolia*? Härtill måste i sjelfva artens utseende och beskaffenhet något gifvas, som är densamma egendomligt och närmare uttrycker, så att säga, dess individualitet, och det är: *folia sub prelo nigricantia, mollia, subtus cinerea (costa saltem), adpresse serrata, rami irregulariter divergentes*. Genom den första karakteren, af kapseln, sammanföras alla de mångfaldiga, i blad &c. varierande, formerna, som dock äga dessa väsendtligare karakterer gemensamma; genom den andra, af habitus, står artens begrepp klart uttryckt, och genom bådas förening blir den slutligen begränsad från alla närstående arter. Mången torde anse detta såsom axiomer; att så vore, äfven i användningen, är vår högsta önskan.

Ty om dessa åsichter följdes skulle endast verkliga arter såsom sådane framställas. Att det är svårt medgifves, men svårigheten blir dock mindre, när man i skötet af den

levande naturen söker utransaka dess hemligheter. Det händer då icke sällan att individer förekomma, i åtskilligt temligen afvikande från den typ, som uttrycker sig i karakterens och den yttre formens sammanstämmighet, så att det blir tvifvelaktigt huruvida dessa böra sammanföras, men hos hvilka typens egentliga karakterer dock äro, åtminstone i det allmännaste, närvarande. Sådane kunna, enl. vår åsigt, endast framställas såsom underarter (*subspecies*. Jfr. också Prof. Fries' innehållsrika uppsats: Bidrag till bestämmande af de olika begrepp, som innefattas under varietets-benämningen, i Bot. Not. 1840 p. 53 &.). Bland de lappske arterna förekomma följande 6: *S. pentandra* * *triandra*, *S. Lapponum* * *leucophylla*, *S. capræa* * *grandifolia*, *S. laurina* * *silesaca*, *S. versifolia* * *myrtoides* och *S. myrsiniles* * *procumbens*. Dessa skilja sig samt och synnerligen nästan blott genom bladens form och beklädnad, samt stundom något genom hängenas gleshet; men dessa äro karakterer, som, enligt vår åsigt, äro både svåra att uttrycka och föga beständiga eller viktiga. Och så länge man icke erfarit om det, hvarigenom någon slags egendomlighet hos dem företer sig, är af mer värde och beständighet, än man i början tror och vet, så länge böra de ej uppställas såsom egna arter, men dock, äfven af aktning för dem, af hvilka de blifvit så framställda, utmärkas framför de öfriga blotta varieteterna.

Det är om dessa varieteter vi egentligen ernade yttra några ord. Men först måste vi hafva afgjort om det är af någon vikt för vetenskapen att noggrannt känna en arts varieteter eller ej. Vi tro att det är af den allrahögsta vikt. Det är ju en omöjlighet att i grunden känna en persons egenskaper och väsende, utan att följa honom genom dess olika utvecklingsstadier, se den i lifvets olika förhållanden; och växten är ju ock levande, till utveckling sträfvande! Fordrar man att den skall äga insigt i arternas väsende, som vill rätt ordna dem i släkten, och dessa till system, så är det för hvar och en en oafvislig nödvändighet, att följa deras historia, deras formutveckling så noggrannt som det är oss

möjligt. Det är af vigt att se huru arten förmår, med bi-behållande af den individualitet, hvarigenom den allenast blir en från andra distinkt art, likasom utstråla i mångfaldiga former; det är af vigt att veta huru många dessa former äro, för att derigenom kunna likasom uppskatta artens makt öfver locala förhållanden (1y »variationen beror af yttre momenters inverkan»); veta vi nämligen om någon art att den är formrikare än en annan, *Salix glauca* f. x. i Lappland mycket formrikare än *S. aurita*, så sluta vi lätt deraf, att den förra är mycket mer egentligen nordisk och oberoende af en mängd olika localer, samt således äger större samband med de öfriga, än den sednare. Det är slutligen af stor vigt att noga känna hvilka och hurudana dessa varieteter äro i ett dylikt slägte, för att derigenom kunna bestämma den analogie, som der är emellan denärmare eller fjerrare beslägtade arterna. Vet man f. x. att varietetscykeln af *Salix Caprea* är likartad, om ej alldeles lika, med den af *S. laurina* och *S. nigricans* (alla hafva de sina underarter *S. C.* * *grandifolia*, *S. l.* * *silesiaca* och *S. n.* * *borealis*, och alla öfvergå de sedermera mot södern till glattare, smalbladigare, mer korthängade former), så vet man ock att dessa äro i samma proportion anologa inom hvar sin tribus. Hvad vetenskapen vinner på slik insigt i arternas inre väsende, hvad systemet vinner på dylika till utseendet »konstiga», men till väsendet af sjelfva naturen likasom dicterade anordningar, det kan hvar och en erfara, som vill förskaffa sig det nöjet att studera de förträffliga uppställningar (f. x. af *Salices*, *Carices*, *Gramineæ*, *Rumices*, *Hieracia*, otaliga andra att förtiga), som Prof. Fries, genom sina arbeten öfver Fäderneslandets Flora lemnat oss. Derföre bör ingen anse det såsom öfverflödigt eller origtigt, att i en framställning, enkom egnad åt ett visst slägtes noggranna detaljbeskrifning, lemna dylika öfversigter af en arts mångfaldiga varieteter. Jag vet, att man är färdig häremot invända: 1) att dylika uppräknningar, så viktiga de än kanske äro, svårigen vinna sin åsyftade nytta, derföre att de ej äro full-

ständiga, utan hvarje forskare, som studerar dessa arter, otvifvelaktigt skall få något att vidare der tillägga, och 2) att de äro (såsom någon trott sig kunna anmärka vid »Salices Lapponiæ») nog litet skiljda från hvarandra för att på torra exemplar kunna distingueras. Härtill svaras först, att skulle vi alltid uppskjuta med att meddela våra observationer till dess de stode der afslutade och oförökbara, så tjenade vi illa den vetenskap åt hvilken vi offra våra krafter; hon rycker i små men säkra steg sin fulländning närmare, och det är i medvetandet att efter sina krafter bidragit till den stora tempelbyggnadens fullbordan, som hvarje sann forskare bör finna sin belöning, och hans hopp är just det, att hvarje efter honom kommande skall finna något att förbättra och föröka på hans arbeten. Och på det andra genmäles: att då ändamålet med dessa varietets-enumerationer äfven är att antyda de fina nuancer, som finnas mellan former, hvilka stå i det inre sammanhang, att de från den ena ytterligheten bilda en sammanhängande serie till den andra, så blifva deras i ord uttryckta karakterer väl fina, men urskiljbara, så länge i olika termer ligga olika begrepp. — Dessa formnuancer, såsom ej sjelfständiga i systemet (såsom individer äro de det i viss mening), böra ej betecknas med egna namn; den nyare botaniken har nog sådana tillräckligt redan. — Det ges dock ett sätt, kunde man nu säga, att undvika denna påstådda vidlöftighet, det neml., att man blott och bart om en art utsade, att dess blad f. x. variera från rund till jembred form o. s. v. om de öfriga växtens delar. Men först och främst bör man endast utsäga detta då *alla* mellanformer äro funna, ty gissningsvis bör väl intet framställas, om man ock icke kan neka, att dessa former möjligen finnas; och vidare, då man troligen ej mer än om en och annan kan utsäga detta, blir det föga öfverensstämmelse i framställningens form derigenom, likalitet som genom ett dylikt uttryck man alltid finner *rätta* sättet att framställa den artens idé, som yttrar sig i dess utgrenade former. Ett exempel skall förtydliga vårt påstående. Väl veta vi om *Salix*

glauca att dess blad variera från stor bredd till stor smalhet, från ullig beklädnad till glatthet. Men om vi säga att *S. glauca*, försåvidt dess arträtt genom habitus bestämmes af bladen, företer 3:ne slag: ett gulnande eller hvitaktigt, ett svartnande och ett grönt, hvaraf det första således närmar sig *S. lanata* och *Lappouum*, det andra *S. nigricans* och *punctata*, och det 3:dje *S. phyllicifolia* och *myrsinites*, och vi sedermera under hvar och en af dessa trenne serier uppställa de former, som mer eller mindre tydligt visa denna analogie utvecklad, har man icke då klarare framställt detta innerliga samband, som genomgår detta släktes många arter? — Vi våga tro det, och tillägga, öfvertygade om det gagneliga i ett dylikt förfarande, såsom slutord på denna lilla, ofullständiga uppsats, att det vore en förträfflig tjänst vårt Fäderneslands unge forskare gjorde åt naturvetenskaperna, om deras studium riktades just på detta samband mellan de lefvande väsenden; om de bemödade sig, att, i stället för kännedom af många namn och arter, känna många former vore det ock af få arter, och om de i sina framställningar iakttog denna, af många klandrade, vidlöftighet, hvarigenom dock kunskapen af tingens verkliga art och beskaffenhet ej ringa befordras. Vål kan det vara, att det icke blir oss beskärdt att kombinera dem till generella vuer öfver släktena, ännu mindre öfver systemet i sin helhet; men den framtid, hvilken detta är förbehållet, skall värdera oss för dessa samlade bidrag, genom hvilka allena den kan fira sin sköna seger.

II. Utdrag ur utländska arbeten.

1. *Bromus serotinus* n. sp. framställd af F. Beneken (se Hallische Bot. Zeit. 1845 s. 724—25.)

Under detta namn beskrifves på nämnde ställe en kring Naumburg an der Saale funnen, med *Br. asper* L. närbesläktad art, hvars diagnos är följande:

Br. serotinus: Vippa grenig, gles, i toppen öfverhängande; de nedre halfkrausarne med blott 2 från hvarannan utstå-

ende grenar; småax jernbredt-lancettlika, 5—9-blommiga, svagt glänsande; *foderskal utan hår*; blommor jernbredt-lancettlika; nedra kronskalet längre än den nedom den tvåtandade spetsen utgående borsten; öfra kronskalet kantadt med mycket korta hår; *ståndarknappar violetta*; nedra bladslidorna kort stråfhåriga, *de öfra med långa veke hår*. — Blommar mot slutet af Juli till fram i Augusti; vexer bland buskar och småskog ofta tillhopa med *Br. asper*, hvilken skiljer sig från *B. serotinus* genom tidigare blomning (på samma vextställe omkring 2—3 veckor förr; genom bladens starkare hårighet, de öfra bladslidornas glatthet, den mindre vippan, hvars nedra grenar stå 3—6 tillhopa och närmade hvarandra, hvaritland några alltid hafva blott ett småax; genom de långa sidonerverna med kanthår försedda öfra foderskalen, som uptill afsmalna, och slutligen genom de undra kronskalen, som ända till spetsen äro starkt håriga, hvarigenom småaxen på afstånd visa sig gråaktiga utan all glans; hos *Br. serotinus* äro de undra kronskalen uptill glatta och hafva mot basen sidonerverna försedda med tilltryckta hår.

2. *Om tvenne arter af slägtet Betula; af Dr. Wenderoth.* (Hall. Bot. Zeit. 1846 N:r 17.)

Sedan författaren, efter observationer och jemförelser i naturen, blifvit öfvertygad om, att flera verkliga arter förvexlas under namnet *Betula pubescens* Erh. framställas tvenne nya Björk-arter, som sålunda diagnosticeras af Dr. Wenderoth:

1. *Betula glauca* Wndr. (*B. carpatica* W. K.?) foliis rhombeo-ovatis inæqualiter serratis acutis, *subtus glaucis pubescentibus*, in axillis venarum barbatis, amentis fructiferis erectis squarrosis tomentosis, *squamarum laciniis æqualiter lineari-lanceolatis ciliatis*, lateralibus erecto-patentibus, *nucibus subrotundo-ovatis pubescentibus ala undulata angustissima cinctis*. — Högt träd: de yngre grenarna gråsvarta, glatta: årsskotten med tät ludenhet.

2. *Bet. nigricans* Wndr. (*B. ambigua* Hampe, *B. glutinosa* Wallr., *B. odorata quorund. non Bechst.*, *B. pubescens* Erh β *carpatica* Koch.) foliis rhombeis et ovatis in-æqualiter serratis acutis, in axillis venarum pubescentium barbatis, gemmis glutinosis, squamarum lobis inæqualibus, lateralibus patentibus subrotundis et oblique truncatis, alis nuce duplo latioribus.

Stammen som hos *B. alba*. — Visar öfverensstämmelse i många fall, särdeles hvad bladen beträffa, med *B. nigra*, hvarföre förf. föreslår namnet *B. nigricans*, hvilket han anser äga prioritet, enär han redan för några och tjugo år sedan gaf detta namn åt ifrågavarande art.

III. Literatur.

1. *Botaniska iakttagelser under en resa genom några af rikets mellersta och nordligare landskap år 1843; af P. J. Beurling.* (Införda i *Kongl. Vetenskaps Akademiens Handlingar för år 1843 (Stockholm 1844): sid. 273—302*).

De i denna uppsats meddelade observationer, gjorda under en af Förf. i sällskap med Stud. C. Lagerheim sommaren 1843 från Stockholm till Jemtlands fjälltrakter företagen resa, äro företrädesvis vextgeografiska och utgöras af uppgift på de anmärkningsvärda vexter, hvilka varseblefvos under upresan, vistandet på Åreskutan samt tillbakaresan. Vägen togs från Stockholm (som lemnades d. 29 Juni) genom Roslagen, Gestrikland, Helsingland längs Ljusna-elfven, genom ett hörn af Herjedalen och genom Jemtland till Åreskutan, hemvägen togs genom Medelpad till Sundsvall och vidare sjöledes till Stockholm, dit återkomsten skedde den 27 Augusti. De anförda vexterna äro uptagna under de särskilda provinser, der de observerades, äfvensom de speciella ställen eller åtminstone socknarna, der de anträffades, äro anförda. — Längsta tiden (från den 18 Juli till den 17

Augusti) tillbragtes i trakten af den intressanta Åreskutan, hvilket fjäll tvenne gånger bestogs, (hvarje gång från olika sida); öfver vegetationen, nemligen fanerogamer och ormbunkartade vexter, på detsamma begränsadt på samma sätt som Hartman i sin beskrifning öfver sitt besök derstädes (se Vet. Ak. Handl. 1814) antager, meddelas en fullständig förteckning innefattande äfven de af Hartman och Zetterstedt här anmärkta vexter, hvilka undgått Förf; i noter äro för de sällsyntare anförda speciela vextställen, äfvensom en och annan anmärkning. Denna lista är ordnad efter sexualsystemet, hvilken omständighet, i förening med det väl långt utsträckta omfånget för floran, försvårar jämförelsen mellan vegetationens förhållande på detta och på andra fjäll. Det förtjenar anmärkas, att då Hartman i sin nyssanförda afhandling för detta fjäll allenast uptager 330 fanerogamer, så upgår dessas antal hos Förf. till 396 (i hvilket antal dock äro inberäknade 16—18 åkerogräs, hvilka Hartman ej velat uptaga) oaktadt arterna hos båda äro med några få undantag lika begränsade. Detta ålagalägger, att fjellet endast småningom för forskarnes blickar afslöjar sina rikedomar, till bevis hvarpå ytterligare kan tjena hvad Förf. yttrar, att *Pinguicula villosa* och *Poa hybrida*, hvilka Hartman fann ymnigt på och vid detta fjäll, aldeles icke här visade sig för Förf., som deremot i mängd anträffade några arter, som för Hartman visat sig mycket sparsamt.

— Från Åreskutan gjorde Hr Lagerheim utfarter dels till Anjeskutan, dels till Handöl och Snasahögen; det förra af dessa fjäll visade sig i botaniskt hänseende föga intressant och hyste endast en del vanligare i Åreskutans lägre regioner allmänna fjällvexter, men saknade åtskilliga bland de i dess högre delar förekommande. Snasahögen var deremot vida intressantare och rikare, i det att här icke blott återfanns nästan hela Åreskutans vegetation och deribland i myckenhet och till en del utmärkt frodiga de på nämnde fjäll sparsammast förekommande arter, utan äfven anträffades åtskilliga, som ej anmärkts på Åreskutan.

Uttrycket tillåter icke att här speciellt redogöra för de på hvarje ställe anmärkta växter; men Ref. kan ej underlåta begagna detta tillfälle att uttala sin öfvertygelse om gagnet af sådana reseberättelser, som den närvarande, för beredandet af en fullständig kännedom om växternas geografiska förhållander inom fäderneslandet och dess särskilda trakter; äfvensom att upmana alla Botanister att under de vandringer och resor, som de äro i tillfälle göra, noga anteckna de märkligare växter som anträffas och de förhållander, hvarunder de framträda.

2. *Naturhistorisk Tidskrift. Udgivet af H. Krøyer. Ny Række. 1:ste Bind. Kjöbenhavn. Reitzel. 1844—45. 8:o h.*

I nu ifrågavarande band af denna tidsskrift, hvilken hufvudsakligen är egnad åt Zoologien, förekomma allenast följande tvenne botaniska uppsatser:

1. *Det sydvestliga Sjællands Vegetation* af Bataillonschirurg Petit (s. 1—15). Efter några inledande allmänna anmärkningar, uppgifvas gränserna för den trakt, hvars vegetation utgör föremål för denna uppsats, hvarest bristen på samlingar af sött vatten äfvensom de obetydliga skogsparterna angifvas som de mest i ögonen fallande förhållander, hvilka karakterisera denna trakt, till följe hvaraf sötvattens- och skogsväxter här äro ganska få; sålunda saknas af de förra helt och hållet *Cicuta virosa*, *Calla*, *Heleocharis acicularis*, *Cineraria palustris*, *Primula farinosa*, m. fl., under det att *Pinguicula vulg.*, *Veronica Beccabunga*, *Hippuris* och andra äro sällsynta; af *Potamogeton* förefinnas blott *P. natans* och *crispus*, af *Carex* allenast några få arter, o. s. v. — Bland ängsväxter saknas *Trollius* och Förf. erinrar sig icke hafva varseblifvit *Cardamine*. — Hedar med den för dem utmärkande vegetation saknas nästan alldeles. — Vegetationen på odlade ställen och på betesmarker öfverensstämmer i det hufvudsakliga med den kring Köpenhamn på enahanda ställen rådande. *Echinops sphærocephalus* synes

egendomlig för denna trakt. — Höjder och backar saknas här i allmänhet, hvaraf frånvaron af *Pulsatilla pratensis* och sällsyntheten af *Helianthemum vulgare*, *Thymus* m. fl. har sin grund. — De få och inskränkta skogarna utgöras af ek och bok, här och der blandade med *Acer camp.*, *Ulmus camp.*, *Tilia parviflora*; större plantager af barrträd saknas. *Ajuga reptans* och *Galeobdolon* äro de vexter, som allmänast förekomma i skogar; *Primula officinalis* förtränger *Pr. elatior*. *Arum macul.* och *Veronica mont.* äro utmärkande för skogarne i denna trakt. *Scirpus silvaticus*, *Trientalis*, *Pyrolæ* saknas, äfvenså synes förhållandet vara med *Orobus tuberosus*. Stranden är i allmänhet jemn och temligen bred; så kallade »syltängern» afvexla med något mera uphöjda sträckor; sand förekommer sällan och af föga utsträckning. *Statice Behen* är för denna karakteristisk; *Tetragonolobus siliquosus* likaledes; *Cochlearia off.* och *Trifol. fragiferum* saknas. *Astragalus hypoglottis* visar sig först vid den nordliga gränsen. — *Armeria purpurea*, *Crambe*, *Allium scorodoprasum* allmänna på torrare mera sandiga ställen. Dessutom förekomma *Thalictrum minus*, *Inula britannica*, *Helenium*, *Asparagus offic.* m. fl. — Vid framställningen af denna trakts vegetation, anställer Förf. jemförelse mellan den och vegetationen i nordöstra Sjælland. (Forts.)

3. *Synopsis Hepaticarum. Coniunctis studiis scripserunt et edi curaverunt C. M. Gottsche, J. B. G. Lindenberget et C. G. Nees ab Esenbeck. Fasc. 3:s. Hamburg. Meissner. 1845. Pag. 305—464. 8:o h. (kostar 1 Thlr.)*

Detta häfte innefattar slutet af det i andra häftet påbörjade släktet *Omphalanthus*; hvarefter följer gen. 36 *Lejeunia* Gottsche et Lindenb., hvilket utgöres af 236 säkert kända arter och några, hvilka äro mindre fullkomligt kända; af dessa 236 arter hafva de flesta sitt hemland i Amerika, under det allenast 8 arter tillhöra Europa, af hvilka de flesta tillhöra Irland; blott 3 arter förefinnas i Skandinavien.

Lej. calcarea Lib. anföres från Norge, enl. Liebman. — Gen. 37 *Frullania* Raddi af hvars 123 arter de 118 äro i detta häfte diagnosticerade. Hälften af arterna hafva hemma i Amerika; allenast 5 tillhöra Europa; deraf 4 äfven finnas i Skandinavien. *Fr. fragilifolia*, en af Taylor år 1843 upställd och beskrifven art, som är mycket lik *Frull. dilatata*, har af Hr Nyman blifvit anmärkt nära Stockholm enligt hvad Förff. sid. 438 upgifva. — Fjerde och sista häftet som oförtöfvadt är att vänta, skall åtföljas af tillägg och register.

4. *Linnæa. Ein Journal für die Botanik in ihrem Ganzen Umfange. 18:de Band. Jahrgang 1844. Oder: Beiträge zur Pflanzenkunde. 2:r Band. 2:r Jahrgang. Herausgegeben von D. L. von Schlechtendal. Mit II Tafeln Abbildungen, Halle. 1844. In Commission bei C. A. Schwetschke et Sohn. IV. 774 Seit. II Taf. 8:o h.*

Visserligen hade Ref. långt för detta bordt redogöra för närvarande årgång af denna journal, men dels afslutades den icke förr än i sednare hälften af förlidna året och hitkom följaktligen ännu sednare, dels innehållas deri hufvudsakligen öfversigter och beskrifningar öfver extraeuropeiska vexter, främmande för Skandinavians flora och således af mindre intresse för Nordens Botanister. — I detta band förekommer följande afhandlingar.

1. *Noch einige Worte über Byssus Flos aquæ L. Von L. C. Treviranus* (sid. 1—8,) utgör ett tillägg till en i föregående band införd upsats öfver samma ämne af samma Förff., föranledt deraf, att Förff. vid nedskrifvandet af nyssnämnde upsats icke kände Vrangels i Vet. Ak. Handl. för 1826 införda afhandling om nämnde vext; för hvilken nu redogöres, hvarjemte Förff. begagnar tillfället, att beskrifva *Conferva annulina* Roth, en misskänd art för hvilken Agardh, troligen förledd af de oriktiga beskrifningarna och afbildningarna, ansett sig böra bilda ett nytt slägte *Sphæroplea* och hänföra det till *Oscillatorieæ*. Olika Författares åsigter granskas och en afbildning af vexten meddelas.

2. *Catalogue de six collections d'hydrophytes* (s. 9—22). Lenormand i Vire erbjuder 600 alger för 180 Fr.; man kan vända sig till Prof. Buchinger i Strasburg. Här lemnas förteckning öfver dem.

3. *Plantæ Surinamenses novæ. Descripsit F. A. Guil. Miquel* (s. 23—46 och 1 planch).

4. *De plantis Mexicanis a S. Schide, C. Ehrenbergio aliisque collectis nuntium affert D. F. L. de Schlechtendal* (s. 48—64). I den här lemnade fortsättning af denna genom många band fortsatta öfversigt uptagas äfven några nya af vår Landsman Dr Regnell i Brasilien upptäckta arter.

5. *Symbolæ ad Florum Surinamensem. Scripsit F. A. G. Miquel, pars 1—7* (sid. 65—82, 225—301, 353—384, 563—624, 735—756 och 2 plancher).

6. *Observationes de plantis Novæ Hollandiæ et Novæ Zeelandiæ. Scripsit F. A. G. Miquel* (s. 83—95).

(Forts.)

IV. Hvarjehanda.

1. Under innevarande sommar äro följande botanister sysselsatte med att genomforska olika delar af vårt fädernesland: Magister Hj. Holmgren, som afrest till Dovrefjell; Stud. Sjögren, hvilken ånyo besöker Åreskutan och de närgränsande Jemtländska fjellbygderna; Cand. Ångström har för afsigt att uppehålla sig i Medelpad och Jemtland; Stud. C. Holmgren undersöker Jönköpingstrakten och norra delen af Calmare skärgård; Prosten, Dr. Stenhammar har gjort åtskilliga excursioner på Gottland; Hr. Lindgren ernar, hufvudsakligen i Mycologiskt hänseende, uppehålla sig i Femsjötrakten. Mag. N. J. Anderson botaniserar i Skåne och Halland, åtföljd af Stud. Longberg, hvilken förut i 3:ne veckor uppehållit sig på Öland. — Ref. hoppas och önskar, att snart erhålla fullständiga uppgifter om öfrige, här ej upptagne resenärer, för att i ett kommande nummer kunna omnämna dem.

2. Vår resande landsman, Mag. W. v. Düben, har nu återkommit till fäderneslandet. — Lector N. Lund har, efter att under vårens lopp uppehållit sig i Köpenhamn, nu återvänt till Christiania, der han ernar bereda sig att i höst afresa till Venezuela i Centralamerika. — Botanices Demonstratorn vid Helsingfors' Universitet Dr Wirzén uppehåller sig för närvarande i Lund, stadd på en resa till utlandet, der han är sinnad publicera sin »Synopsis Floræ Fennicæ».

3. Stud. Bjurzon läser nu, enligt annonser i Tidningarne, offentliggjort sitt arbete »*Skandinavians Vext-familjern*», hvarå redan för flera år sedan subskriptionslistor utsändes. Vi ha ännu ej haft nöjet att se hvarken det ifrågavarande opus, eller någon recension öfver detsamma.

4. I Bot. Notis. 1844 sid. 164 omnämndes från Skåne en *Tilia platyphyllos* * *glutinosa*, hvars blad så ymnigt utsipprade ett sockerhaltigt fluidum, att det stundom som ett sakta regn neddroppade från trädet. Sommaren 1842 observerades samma fenomen vid Strassburg af Langlois, som i Annal. de chim. et de phys. 1843. T. VII. p. 348 lemnat en chemisk analys af den sockerhaltiga substansen. Lindarnes utsvettning vid Strassburg var så stark, att ett medelstort träd lemnade flera kilogrammer deraf. — Äfven vid Tübingen har Hugo Mohl gjort samma iakttagelse. (Hall. Bot. Zeit. 1845 p. 69.) — Det vore intressant att erfaras, om denna egna företeelse blifvit annorstädes observerad inom Sverige.

5. Sednare bandet af Schleiden's *Grundzüge der wissenschaftlichen Botanik* är nu utkommet. Denna andra upplaga är mycket tillökt och helt omarbetad. Af Bruch och Schimper's *Bryologia Europæa* har nyligen ett dubbelhäfte och ett supplementhäfte utkommit; detta sednare är af största intresse för den nordiska botanisten. För dessa arbeten, jemte 4 häft. af Schnizlein's *Iconographia m. fl.*, skall med det snaraste utförligare redogörelse lemnas i dessa blad.

6. Förledet är börjades ett *Svenskt Conversations Lexicon* att utgifvas i Stockholm, hvilket arbete äfven skulle upptaga större delen af våra fanerogama vexter; men huru den botaniska delen redigeras kan man någorlunda sluta af följande. Under artikeln »Björk» säges (sid. 126), att detta träd» förändras i följd af olika växtställen, så att fyra särskilda artförändringar uppkomma, nemligen:

a. Allmänna björken, *B. alba*;

b. *B. pubescens*;

c. *B. laciniata* — Ornäsbjörken; och

d. *B. intermedia*, »endast 3 fot hög.» — *B. nana* omnämnas ej med ett ord. Begreppen *art* och *artförändring* sammanblandas allestädes: sålunda säges t. ex. om *Björnmossan* (sid. 130), att den förekommer under *tvenne* förändringar.

Blindnässlan (*Lamium album*) angifves (sid. 137) vara allmän öfver hela riket, undantagandes Lappland; samma förekomst ange och våra större floror; men att denna vext alldeles saknas i hela Vestergöthland har Herr Lindgren uttryckeligen uttalat (Bot. Notis. 1841. p. 201.) — Myrin och Kröningsvärd uppgifva väl *Lam. album* för Vermland och Dalarna; men så länge intet enda specielt vextställe kan anföras, får man väl anse förekomsten af denna art derstädes såsom ganska tvifvelagtig.

Sanguisorba officinalis anföres (sid. 138.) endast från Gottland: för Blomvassen (*Butomus umb.*) uppgifves dess norra gräns i Sverige vara Vestergöthland, Nerike, Upland; ehuru den förekommer i Vermland, Dalarne, Gestrkland och Helsingland. Dessa, och flera andra botaniska origtigheter, förekommer inom *ett* ark i *ett* häfte; men hvarje häfte erbjuder likadana kuriosa. — För arbetets egen skull önska vi att ingen branch måtte vara så redigerad, som den botaniska, och hoppas att förläggaren med det allra snaraste måtte öfverlemnna redaktionen af de botaniska artiklarna i skickligare händer.